

ทัศนะต่อการประกอบอาชีพผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ไทย

นางรัชฎา ทรงดี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน ภาควิชาการสื่อสารมวลชน

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2544

ISBN 974-03-1738-3

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I ๑๐๓๙๐๘๗๗

23 เม.ย. 2546

OPINION ON THAI TELEVISION REPORTERS

MRS. RATCHADA TRONGDEE

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Mass Communication

Department of Mass Communication

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2001

ISBN 974-03-1738-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์
โดย
ภาควิชา
อาจารย์ที่ปรึกษา

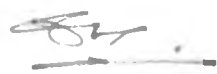
ทิศต่อการประกอบอาชีพผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ไทย
นางรัชฎา ตรงดี
การสื่อสารมวลชน
รองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี

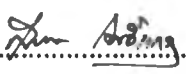
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณะบดีคณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. อุบลรัตน์ คิริยุดักดี)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี)

.....กรรมการ
(อาจารย์ สุภาพร โพธิ์แก้ว)

วิชา ตรงดี : ทศนะต่อการประกอบอาชีพผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ไทย (OPINION
ON THAI TELEVISION REPORTERS) อ.ที่ปรึกษา : รศ.จุมพล รอดคำดี ,
136 หน้า. ISBN 974-03-1738-3

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาทัศนคติที่มีต่อการประกอบอาชีพผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ไทย จากบุคคลหลาย ๆ วงการ ทั้งที่เกี่ยวข้องกับงานข่าวโทรทัศน์โดยตรง ในระดับผู้บริหารงานข่าว และจากบุคคลที่ประกอบอาชีพอื่น แต่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานข่าวโทรทัศน์ ในฐานะเป็นแหล่งข่าว

ผลการวิจัยพบว่า การทำงานของผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ไทย ยังมีความเป็นวิชาชีพไม่สมบูรณ์ คือ แม้ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ไทยมีความกระตือรือร้น ขยัน อดทน อุทิศตนให้กับการทำงาน แต่สำหรับด้านการศึกษา ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ไทยไม่ได้จบการศึกษาด้านนิเทศศาสตร์โดยตรงทุกคน โดยทัศนะของผู้บริหารสถานีโทรทัศน์แต่ละแห่งเห็นว่า ผู้ที่เรียนนิเทศศาสตร์เป็นผู้ที่มีความรู้พื้นฐานที่จะเข้าสู่วิชาชีพ และเป็นศาสตร์เฉพาะด้าน แต่ในทางปฏิบัติ สถานีโทรทัศน์ทุกแห่งได้เปิดโอกาสให้ผู้ที่ไม่ได้จบการศึกษาด้านนิเทศศาสตร์เข้าทำงานผู้สื่อข่าว เพราะมองว่าบุคคลกลุ่มนี้สามารถนำความรู้เฉพาะด้านที่ศึกษามาใช้ประโยชน์กับงานข่าวได้ ในขณะที่ความเห็นของผู้ที่เป็นแหล่งข่าวกลับมองว่า ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ควรจบการศึกษาทางด้านนิเทศศาสตร์โดยตรงมากกว่า และควรได้รับการอบรมให้เชี่ยวชาญในสายงานข่าวที่ตนรับผิดชอบ นอกจากนี้องค์การวิชาชีพนั้นได้มีการจัดตั้งสมาคมวิชาชีพสำหรับผู้ทำงานข่าวโทรทัศน์โดยตรงขึ้นมาแล้ว แต่ไม่มีบทบาทต่อการพัฒนาวิชาชีพผู้สื่อข่าวโทรทัศน์อย่างเต็มที่ นอกจากนี้ยังพบว่า มีสถานีโทรทัศน์ 2 แห่ง ที่ประกาศจรรยาวิชาชีพของสถานีขึ้นมาควบคุมดูแลการทำงานของผู้สื่อข่าวของตนเอง คือสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7 และสถานีโทรทัศน์สีกอทั้ว

ด้านความมีจริยธรรมของผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ไทย ได้มีการตีความคำว่า "สินบน" ว่าเป็นการให้เงิน หรือสิ่งของ และมีเงื่อนไขในการเสนอข่าว เพื่อให้เกิดผลในเชิงบวกแก่ผู้ให้เงิน หรือสิ่งของนั้น ที่ผ่านมามีผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ถูกจับได้ว่ารับเงิน หรือสิ่งของจากแหล่งข่าว ซึ่งผู้บริหารของแต่ละสถานีจะทำการสอบสวน และมีการลงโทษ ซึ่งโทษสูงสุดคือ ไล่ออก เพราะถือว่าเป็นการกระทำที่ผิดจรรยาบรรณวิชาชีพอย่างร้ายแรง นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์บางส่วน รวมกลุ่มกันจัดทำรายการวิทยุ และมีการขอเงินสนับสนุนในการทำรายการวิทยุจากนักการเมือง

ในส่วนของการเสนอข่าวของผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ไทย แม้จะมีการตรวจสอบความถูกต้องอย่างเป็นลำดับขั้นตอนแล้ว ยังเกิดความผิดพลาดเกิดขึ้นได้ เนื่องจากการทำงานที่ต้องอาศัยความรวดเร็ว ภายใต้ภาวะการแข่งขัน นอกจากนี้ในการเสนอข่าวของผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ไทย ยังมีการเสนอความคิดเห็นส่วนตัวลงไปในช่วง มีการด่วนสรุปว่าบุคคลในข่าวกระทำความผิด ทั้ง ๆ ที่ยังไม่ได้รับการตัดสินจากศาล ขณะเดียวกันผู้สื่อข่าวบางส่วนก็มีความระมัดระวังในการที่จะปกปิดแหล่งข่าวรวมทั้งระมัดระวังการเสนอข่าวเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมายมากขึ้น

ภาควิชา.....ภาควิชาศึกษามวลชน.....
สาขาวิชา.....ภาควิชาศึกษามวลชน.....
ปีการศึกษา.....2544.....

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4185285828 : MAJOR MASS COMMUNICATION

KEY WORD : PROFESSIONAL/ REPORTERS' EDUCATIONAL/ PROFESSIONAL ASSOCIATION/ CODE
OF ETHICS

MRS. RATCHADA TRONGDEE : OPINION ON THAI TELEVISION

REPORTERS. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. JOOMPOL RODCUMDEE,
136 pp. ISBN 974-03-1738-3

This qualitative research aims to study the opinion of television news executive editors and news resources on Thai television news reporter as a profession.

The results indicate that the professional practice of Thai television news reporter is acceptable. It is clear that most of the television news reporters are enthusiastic, diligent, and devote themselves to their works. However, the television news reporters' educational background are not only major on journalism but also other disciplines. The television executive editors comment that the reporter who has studied in journalism is academically good at journalistic principles and news presentation but, in practice, they are lack of knowledge in other major fields. Therefore, all television stations' recruitment are opened for all major fields of studies. The stations consider that at least, their reporters who graduated from other fields must work better in depth news coverage. In contrast, the interviewee group of news resources infer that they trust on the reporters who graduated in journalism must be good at journalistic discipline but in practice, they should be trained to be more specific fields.

For another element of professional is to have a professional association. It is found that there are 7 television journalist associations. In practice, these associations has never played role protection or control of profession for their own members. However, there are 2 television stations, namely the Army Television Station Channel 7 and ITV, which announce their own code of ethics in order to control their news reporting.

For ethics of Thai television reporters, "Bribe" is defined as giving money or assets under the condition of presenting news to create the benefit to the money provider or the assets. From the past, they found that some of television reporters accepted the bribe or assets from news resource which the supervisors of each station would investigate and the highest punishment of this is dismissing because this kind of action is seriously wrong to profession ethics. Moreover, some of television reporters gathered in group to produce the radio program and ask for supporting money from the politician which their performance must be against the code of ethics.

For presenting news of Thai television reporters, although there was the accuracy inspecting step by step, there still be some mistakes. This is due to the rapid of work under the circumstance of competing. Furthermore, presenting news of Thai television reporters also put more personal opinion in the news. They concluded that the person in the news is guilty while the case wasn't judged by the court already. Some television reporters are carefully disclosed the news resources including presenting news about youth committing crime cautiously.

ภาควิชา.....ดร. ศักดิ์สว. มว.จ.น.....

สาขาวิชา.....ดร. ศักดิ์สว. มว.จ.น.....

ปีการศึกษา..... 2544

ลายมือชื่อนิติ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้จากความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ รองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้แนวคิด ข้อคิดเห็น คำแนะนำ ต่าง ๆ รวมถึง รองศาสตราจารย์ ดร. อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ ประธานกรรมการสอบ และอาจารย์ สุภาพร โพธิ์แก้ว กรรมการสอบ ที่ได้กรุณาชี้แนะและให้คำแนะนำ ตลอดจนจนท้วงติงข้อบกพร่อง จนกระทั่งงานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงด้วยดี รวมทั้งคณาจารย์ในโครงการนิเทศศาสตรมหาบัณฑิตภาค นอกเวลาราชการทุกท่าน ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ให้ข้อมูลทุกท่าน ที่เห็นความสำคัญและสละ เวลาอันมีค่า ให้ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เก็บข้อมูล รวมทั้งให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัย ซึ่งผู้ วิจัยตระหนักดีว่า ทุกถ้อยคำของผู้ให้ข้อมูล เป็นส่วนสำคัญที่นำมาสู่ความสำเร็จของงานวิจัย

และที่ขาดเสียไม่ได้ ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ ที่ให้ทุนทรัพย์ในการศึกษาครั้งนี้ รวมทั้ง ขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่ คุณป้า ขอขอบคุณน้องสาวทั้งสอง คุณสุจินต์ ตรงดี สามี และ เด็กชายศิริวัชรุ์ ตรงดี ลูกชายสุดที่รัก ที่เป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จ ลุล่วงด้วยดี

รัชฎา ตรงดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช

บทที่

①	บทนำ.....	1
	1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
	1.2 ปัญหาคำการวิจัย.....	5
	1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	5
	1.4 ขอบเขตการวิจัย.....	5
	1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
	1.6 นิยามศัพท์.....	6
②	แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
	2.1 แนวคิดเกี่ยวกับวิชาชีพนิยมน.....	7
	2.2 แนวคิดเกี่ยวกับคุณสมบัติผู้สื่อข่าว.....	8
	2.3 แนวคิดเรื่องจริยธรรม.....	12
	2.4 ทฤษฎีความรับผิดชอบทางสังคม.....	15
	2.5 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	18
3	ระเบียบวิธีวิจัย.....	21
	3.1 แหล่งข้อมูล.....	21
	3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	25
	3.3 การนำเสนอข้อมูล.....	27

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4	ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์.....28
4.1	การทำงานของผู้สื่อข่าวโทรทัศน์.....28
4.2	คุณสมบัติของผู้สื่อข่าวโทรทัศน์.....31
4.3	การเข้าสู่วิชาชีพ.....32
4.4	องค์กรวิชาชีพ.....37
5	ทักษะของผู้ที่อยู่ในสายงานข่าวโดยตรง ต่อการประกอบอาชีพผู้สื่อข่าว โทรทัศน์ไทย.....40
5.1	การทำงานของผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ไทย.....40
5.2	การศึกษาของผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ไทย.....60
5.3	คุณลักษณะของผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ไทย.....62
5.4	จริยธรรมของผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ไทย.....64
5.5	การมีองค์กรวิชาชีพ.....70
6	ทักษะของผู้ที่ไม่ได้อยู่ในสายงานข่าวโดยตรง ต่อการประกอบอาชีพผู้สื่อข่าว โทรทัศน์ไทย.....74
6.1	การทำงานของผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ไทย.....74
6.2	การศึกษาของผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ไทย.....93
6.3	คุณลักษณะของผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ไทย.....95
6.4	จริยธรรมของผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ไทย.....97
6.5	การมีองค์กรวิชาชีพ.....101
6.6	แนวทางการปรับปรุงวิชาชีพผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ไทยให้มีมาตรฐาน.....103
7	สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....107
7.1	สรุปผลการวิจัย.....107
7.2	ข้อจำกัดทางการวิจัย.....115
7.3	ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต.....115

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
รายการอ้างอิง.....	117
ภาคผนวก.....	121
ภาคผนวก ก จรรยาบรรณวิชาชีพนักจัดการรายการวิทยุและโทรทัศน์ พ.ศ.2538.....	122
ภาคผนวก ข จรรยาบรรณสำหรับสื่อสารมวลชนโดยกรมประชาสัมพันธ์ พ.ศ.2541.....	127
ภาคผนวก ค จรรยาบรรณสมาชิกสมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย.....	131
ภาคผนวก ง จริยธรรมของผู้ปฏิบัติงานฝ่ายข่าวช่อง 7 สี.....	132
ภาคผนวก จ จรรยาบรรณวิชาชีพสถานีโทรทัศน์สีไอทีวี.....	134
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	136

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	ตารางแสดงสมาคมวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับผู้สื่อข่าวโทรทัศน์.....38